

ARBEIDSRETTE

DOM

Avsagt: 23. juni 2014

Saksnr.: 28/2014

Lnr.: 26/2014

Dommere: Jakob Wahl
Tron Løkken Sundet
Eilert Stang Lund
Axel Thuve
Didrik Coucheron
Helge Bjørneby
John Giæver

Saken gjelder: Spørsmål om plassoppsigelse er tariffstridig og ulovlig arbeidskamp

Næringslivets Hovedorganisasjon, med
Norsk Olje og Gass og Esso Norge AS

Advokat Nina Melsom og advokat
Tarjei Thorkildsen

mot

Yrkesorganisasjonens Sentralforbund, med
Sammenslutningen av fagorganiserte i
energisektoren

Advokat Ørnulf Kastet

DOM

- (1) Spørsmålet i saken er om en plassoppsigelse gitt i forbindelse med revisjon av Sokkeloverenskomsten i 2014 er tariffstridig og ulovlig. Det er særlig spørsmål om plassoppsigelsen er gitt for å løse en rettstvist om Esso Norge AS (Esso) er tariffrettslig forpliktet til å sikre at ansatte som faller utenfor AFP-ordningen, får pensjon som om de var medlemmer av ordningen.
- (2) **Tarifforholdene og spørsmålene knyttet til AFP-ordningen i Esso**
- (3) Partene er bundet av Hovedavtalen mellom Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund (YS) og Næringslivets Hovedorganisasjon (NHO) og Overenskomst mellom NHO/Norsk olje og gass (NOG) og de i foreningen stående operatør-, oljeborings- og forpleiningsbedrifter på den ene siden og YS, Sammenslutningen av fagorganiserte i energisektoren (SAFE) og underliggende avdelinger/foreninger på den andre siden (Sokkeloverenskomsten).
- (4) Sokkeloverenskomsten har i bilag 1 bestemmelser om Avtalefestet pensjon (AFP). Da overenskomsten ble opprettet i 2000, var Esso forpliktet til å sørge for at bedriften ble tilsluttet Fellesordningen for AFP i samsvar med de dagjeldende vedtektene. Etter disse vedtektene var arbeidstakere som hadde lavere aldersgrense enn 67 år, unntatt fra ordningen. Esso og andre oljeselskaper hadde tjenstepensjonsordninger med pensjonsalder på 65 år. Ansatte var derfor utelukket fra AFP-ordningen. De fleste oljeselskapene valgte likevel å opprette bedriftsvis ordninger som sikret at de ansatte som falt utenfor AFP-ordningen, ble stilt som om de hadde vært medlemmer. Esso opprettet ikke en slik ordning.
- (5) Etter en endring av AFP-vedtektene i 2010 var alle ansatte i Esso omfattet av AFP. De nye vedtektene åpnet for at bedrifter som hadde ansatte som var utelukket fra den opprinnelige ordningen, mot vederlag kunne søke om å få godskrevet tidligere tjenestetid slik at de ansatte oppfylte ansiennitetsvilkåret for å få AFP. Fristen for å søke om godskrivning var 30. april 2011. Esso søkte ikke om slik godskrivning for de ansatte som falt utenfor den tidligere AFP-ordningen. Som følge av dette vil Esso-ansatte først fra 2018 kunne ta ut AFP. Det er etter det opplyste 31 ansatte som faller utenfor AFP-ordningen etter at den ble innført i Esso.

- (6) Det ble avholdt flere møter mellom Esso og SAFE-klubben i Esso om AFP-spørsmålet, uten at partene kom til enighet. I protokoll fra tvisteforhandlinger mellom bedriften og SAFE-klubben 26. februar 2014, er partenes standpunkter gjengitt slik:

«SAFE i Esso anførte:

SAFE i Esso vil hevde at bedriften har opptrådt tariffstridig ved å unnlate å sørge for at SAFEs medlemmer i bedriften har en pensjonsordning for arbeidstakere som fratrer ved fylte 62 år.

Som medlem av Norsk Olje og gass (tidligere OLF) er bedriften etter SAFE-klubbens oppfatning bundet av AFP-ordningen mellom LO og NHO, jfr. Sokkeloverenskomstens bilag om AFP.

Denne forpliktelsen inntrådte for bedriften ved opprettelse av overenskomst mellom SAFE (daværende OFS) og Norsk olje og gass (OLF) i 1999.

SAFE-klubben i Esso vil hevde at våre medlemmer i bedriften har rettigheter tilsvarende AFP-ordningen. Esso er forpliktet til å utbetale en pensjonsytelse som minst tilsvarer AFP-ordningens ytelser for SAFEs medlemmer som ønsker å fratre ved fylte 62 år.

ESSO Norge AS anførte:

Esso Norge AS anfører at bedriften ikke har brutt sine tariffrettslige plikter. Sokkelavtalens bilag om AFP bygger på, og viser til vedtektene for Fellesordningen for AFP. Sokkelavtalen må derfor tolkes i henhold til disse vedtektene. Det er ingen holdepunkter i Sokkelavtalen for at arbeidsgivere, herunder ESSO Norge AS, har en ytterligere forpliktelse til å tilby AFP, eller en tilsvarende ordning, utover det som følger av gjeldende regelverk.

...

Som følge av vedtektsendringene i 2010 har de aktuelle SAFE-medlemmer i Esso Norge AS vært tilsluttet Fellesordningen for AFP siden 1. januar 2011. Tilslutningen til Fellesordningen for AFP gjelder imidlertid stadig med de begrensninger som følger av regelverket som sådan, herunder vedtektene for Fellesordningen for AFP. Det innebærer blant annet at SAFEs medlemmer i ESSO Norge AS må oppfylle de individuelle krav som gjelder for utbetaling av AFP.

Esso Norge AS har ingen forpliktelse til over drift å utbetale en pensjonsytelse som minst tilsvarer AFP-ordningens ytelser for SAFEs medlemmer som ønsker å fratre ved fylte 62 år, utover de forpliktelser som følger av gjeldende AFP-regelverk.»

- (7) Det har deretter ikke vært noen oppfølging av tvisten på organisasjonsmessig nivå, jf. Arbeidsrettens merknader nedenfor om dette.
- (8) **Bakgrunn for den foreliggende tvisten**
- (9) Sokkelavtalen ble sagt opp til revisjon 31. mars 2014. SAFE fremmet 6. mai 2014 kl. 14.00 blant annet slike krav «fra områdene operatør, forpleining og boring»:
- «1) Generelt tillegg på 5,5 %.
 - 2) Fleksibel pensjonsavgang for skiftgående personell fra fylte 60 år.
 - 3) Tariffesting av pensjonsordninger.»
- (10) Det var i tillegg en rekke krav om justering av satser for tillegg og andre generelle lønns- og arbeidsvilkår. Enkelthetene i disse kravene er det ikke nødvendig å gå nærmere inn på i denne sammenheng.

- (11) Forhandlinger mellom NHO/NOG og YS/SAFE startet 6. mai 2014 med presentasjon av kravene fra SAFE. Forhandlingsleder i NOG, Jan Hodneland, har forklart at kravlisten ble gjennomgått, men det ble ikke gått i detalj om de enkelte punktene. Den 8. mai 2014 ble det synliggjort at SAFE mente spørsmålet om AFP i Esso måtte få en løsning. NHO/NOG avviste krav om tariffesting av pensjon, og partene fikk derfor ikke drøftet noen pensjonsspørsmål i særlig grad. Spørsmålet om AFP ble imidlertid fra SAFEs side fremholdt som viktig fra 8. mai 2014 og frem til forhandlingene ble brutt 9. mai 2014 kl. 03.45.
- (12) Den 14. mai 2014 ga SAFE plassoppsigelse for 154 medlemmer i Esso som var omfattet av Sokkelavtalen. Riksmekleren nedla samme dag forbud mot arbeidsstans. Partene ble i brev 19. mai 2014 innkalt til mekling 16. juni 2014. I brev 13. juni 2014 varslet SAFE plassfratredelse for alle medlemmene omfattet av plassoppsigelsen.
- (13) Partene har for Arbeidsretten opplyst at det er enighet om å utsette iverksettelse av arbeidsstans inntil det foreligger dom i saken.
- (14) NHO gjorde gjeldende at plassoppsigelsen var tariffstridig og ulovlig. Tvisteforhandlinger mellom NHO/NOG og YS/SAFE ble gjennomført 10. juni 2014. I protokollen uttales det:
- «I offentlig kommunikasjon NHO er kjent med fremkommer det fra SAFE sin side at bruddet i forhandlingene og plassoppsigelsen er begrunnet i en pågående uenighet mellom Esso og den lokale klubben i en sak om AFP.**
- Sett i sammenheng; begrunnelsen for bruddet og omfanget av plassoppsigelsen, finner NHO det uomtvistelig at den meddelte plassoppsigelsen er begrunnet i den omtalte rettstvisten i Esso. Dette er en rettstvist som ikke kan søkes løst med arbeidskamp, jf. arbeidstvistloven § 8 (1). Den varslede aksjonen vil dermed være tariffstridig og ulovlig.**
- NHO krever derfor at YS/SAFE trekker plassoppsigelsen datert 14. mai d.å. tilbake.**
- YS fastholder at plassoppsigelsen 14. mai d.å. er lovlig i henhold til arbeidstvistlovens regler.»**
- (15) NHO tok ut stevning for Arbeidsretten 10. juni 2014, og YS innga tilsvaer 12. juni 2014. Hovedforhandling ble gjennomført 16. juni 2014. En partsrepresentant og tre vitner avga forklaring. Partene var også enige om at en skriftlig erklæring fra «operation manager» i Esso, Dominic Genetti, skulle fremlegges som bevis.
- (16) **Partenes påstandsgrunnlag og påstander**
- (17) Saksøker, *Næringslivets Hovedorganisasjon*, med Norsk olje og gass og Esso Norge AS, har i korte trekk anført:
- (18) Formålet med plassoppsigelsen er å søke å løse en rettstvist, jf. protokollen av 26. februar 2014, og ikke en interessedvist i arbeidstvistlovens forstand. Plassoppsigelsen er derfor tariffstridig og ulovlig og må trekkes tilbake. SAFEs uttalte motiv slik det fremgår av

omtale i media og i korrespondanse mellom tillitsvalgte og Esso, er å løse en langvarig rettstvist om AFP-ordningen i Esso. Det er Esso som er adressat for kravet. Dette vises også ved at plassoppsigelsen er begrenset til SAFEs medlemmer i Esso.

- (19) Spørsmålet om det reelle formålet med plassoppsigelsen er tariffstridig og ulovlig, må vurderes ut fra forholdene da plassoppsigelsen ble gitt, jf. ARD 1983 side 176. Formålet med plassoppsigelsen kan ikke avhjelpest i ettertid. Det er derfor uten betydning at saksøkte i tilsvaret søker å omformulere tvisten til en interessetvist. Saksøkte må i stedet trekke tilbake plassoppsigelsen og gi ny plassoppsigelse basert på riktige forutsetninger.
- (20) Det er ikke avgjørende for vurderingen at det også er fremmet ordinære tariffkrav. Dette vil bare bety at plassoppsigelsen har et blandet formål. I tilfeller med blandede formål har Arbeidsretten oppstilt et strengt formålskrav, jf. ARD 1988 side 61. Hovedformålet med plassoppsigelsen i dette tilfellet er å tvinge frem en løsning av rettstvisten om AFP-ordningen i Esso.
- (21) Arbeidskamp kan bare gjennomføres for å fremtvinge en tariffrettslig regulering. Kravet knyttet til AFP oppfyller ikke vilkåret om at en tariffavtale må oppstille en generell regulering (generalitet), og det er ikke et tariffkrav som kan gi streikerett. Det er knyttet til AFP-ordningen i Esso, og gjelder en begrenset krets av arbeidstakere, blant annet arbeidstakere som er pensjonister. En avtale som skal løse AFP-spørsmålet for konkrete arbeidstakere i Esso, er ikke en tariffavtale.
- (22) Det er nedlagt slik endret påstand:

«1. Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund (YS) plikter med alle tilgjengelige midler å sørge for at Sammenslutning av Fagorganiserte i Energisektoren (SAFE) trekker plassoppsigelsen datert 14. mai 2014.

2. Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund (YS) plikter med alle tilgjengelige midler å forhindre at streik som varslet gjennom plassoppsigelse fra Sammenslutningen av Fagorganiserte i Energisektoren (SAFE) datert 14. mai 2014 blir iverksatt.

3. Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund (YS) plikter å dekke Næringslivets Hovedorganisasjon (NHO), Norsk olje og gass (NOROG) og Esso Norge AS' saksomkostninger.»

- (23) Saksøkte, *Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund*, med Sammenslutningen av fagorganiserte i energisektoren, har i korte trekk anført:
- (24) Plassoppsigelsen er rettmessig. Tvisten mellom Esso og SAFE-klubben i Esso er avsluttet fordi SAFE konkluderte med at kravet var grunnløst. Det foreligger ikke en rettstvist mellom YS og NHO eller mellom SAFE og NOG. Tariffpartene er nå enige om at Sokkeloverenskomsten ikke gir krav på innmelding eller at bedriften etablerer en egen

ordning for arbeidstakere som faller utenfor ordningen. Fredsplikten i rettsvister gjelder under enhver omstendighet bare så lenge det gjelder tariffavtale mellom partene.

- (25) I tariffkravene for 2014 er det ingen krav knyttet til navngitte personer. Det var inntatt et generelt krav knyttet til pensjonsordninger, men den var ikke ledsaget av forslag til avtaletekst. Det er først senere i forhandlingene det vil bli fremmet konkrete forslag til utformingen av avtalebestemmelser eller om at det skal nedsettes et utvalg som skal utrede spørsmålet. Det sentrale for SAFE var å få på plass en regulering som kunne løse spørsmålet om rett til AFP for en gruppe personer som faller utenfor ordningen, enten dette er i Esso eller andre bedrifter. Dette kan gjøres i form av en generell bestemmelse som oppfyller generalitetskravet.
- (26) Det er ikke tilfeldig at streikeuttaket er begrenset til Esso. Dette skyldes for det første at fagforeningene vil unngå at det etter kort tid blir besluttet tvungen lønnsnemnd som følge av passiv lockout fra arbeidsgiversiden. For det andre er det blant medlemmene i Esso misnøye på grunn av det uløste pensjonsspørsmålet, slik at de er mer motiverte for arbeidskamp enn medlemmer i bedrifter som har løst AFP-spørsmålet. Begrensningen er ikke gjort for å tvinge frem en løsning av en rettsvist.
- (27) Generalitetskravet er ikke til hinder for plassoppgiselsen. En organisasjon kan fremme ethvert krav i forbindelse med tarifforhandlinger. Arbeidsretten kan ikke avgjøre om de krav som er bakgrunnen for plassoppgiselsen, kan inntas i en tariffavtale. En tariffavtale kan inneholde bestemmelser om individuelle arbeidsforhold, uten at avtalen mister status som tariffavtale, jf. ARD 1988 side 151.
- (28) Kravene som er fremmet er under enhver omstendighet generelle. Formålet med kravet knyttet til AFP er å fjerne de uheldige utslag av endringen i AFP-ordningen. Kravet er generelt, selv om man på kravstidspunktet bare hadde oversikt over forholdene i Esso. For det tilfellet at AFP-kravet ikke oppfyller generalitetskravet, er det uansett avgjørende at SAFE også har fremmet krav som utvilsomt er tariffkrav.
- (29) Det er nedlagt slik påstand:
- «Saksøkte frifinnes.
Saksøkte tilkjennes saksomkostninger.»**
- (30) **Arbeidsrettens merknader**
- (31) *Arbeidsretten* har kommet til at saksøkte må frifinnes, og vil bemerke:

- (32) Spørsmålet i saken er om plassoppsigelsen som ble gitt 14. mai 2014 er tariffstridig og ulovlig, slik at YS har en tariffrettslig plikt til å medvirke til at den blir trukket tilbake. Det sentrale grunnlaget for saksøkers påstand er at plassoppsigelsen er gitt for å søke å løse en rettstvist.
- (33) Arbeidstvistloven og tariffavtaler bygger på et grunnleggende skille mellom retts- og interesselvister. Skillet har sammenheng med fredspliktenes rekkevidde. Etter arbeidstvistloven § 8 første ledd må rettstvister ikke søkes løst ved streik, lockout eller annen arbeidskamp. Fredsplikten er absolutt: Slike tvister skal ikke søkes løst ved arbeidskamp, men skal behandles og avgjøres av Arbeidsretten, jf. Ot.prp. nr. 54 (1925) side 9 jf. Ot.prp. nr. 55 (1924) side 1. I interesselvister kan arbeidskamp iverksettes når vilkårene i arbeidstvistloven §§ 18 og 25 er oppfylt. Dersom interesselvisten knytter seg til revisjon av en tariffavtale, må «gyldighetstiden for denne være utløpt».
- (34) Rettstvist er i § 1 bokstav i definert som tvist mellom en fagforening og en arbeidsgiver eller arbeidsgiverforening «om en tariffavtales gyldighet, forståelse eller eksistens, eller om krav som bygger på en tariffavtale». Interesselvist er i § 1 bokstav j definert som tvist mellom en fagforening og en arbeidsgiver eller arbeidsgiverforening «om ordningen av fremtidige arbeids- og lønnsvilkår eller andre arbeidsforhold som ikke omfattes av en tariffavtale eller som skal avløse en tidligere tariffavtale», jf. Ot.prp. nr. 29 (1912) side 5–6 hvor skillet mellom tvistetyperne er beskrevet slik:

«De konflikter, som kan true arbeidsfreden, er enten retstvister eller interessekamper.

Retstvistene angaar haandhævelsen eller forstaaelsen av gjældende tarifavtaler mellem arbeidsgivere og arbeidere i et fag.

I interessekampene strides der ikke om, hvad der er ret, men om nye løns- og arbeidsvilkaar, om indførelse av mindsteløn, forhøielse av lønningssatser, forkortelse av arbeidstid o.s.v. Først og fremst er interessekampene arbeidernes og arbeidsgivernes kamper om, hvordan produktionsutbyttet skal fordeles.»

- (35) Forbudet mot bruk av arbeidskamp i rettstvister er ikke knyttet til en tariffavtales gyldighetstid, i den betydning at adgangen til arbeidskamp står åpen om tvisten oppstår etter utløpet av tariffperioden. Det avgjørende etter lovens definisjon er om arbeidskamp iverksettes for å løse en tvist om en tariffavtales eksistens eller innhold eller et krav som bygger på den. Spørsmålet i den foreliggende saken er om plassoppsigelsen 14. mai 2014 er gitt med det formål å løse en rettstvist.
- (36) Protokollen av 26. februar 2014 mellom Esso og SAFE-klubben i Esso er utformet slik at den gjelder en rettstvist. SAFE-klubben gjorde gjeldende at Esso etter tariffavtalen var

forpliktet til å sikre AFP for ansatte som falt utenfor ordningen. Tvisteprotokollen ble oversendt fra klubben til SAFE, som besluttet ikke å forfølge saken. Organisasjonssekretær og advokat i SAFE, Levard Olsen-Hagen, har forklart at han bisto med utarbeidelse av utkast til protokoll, men at han vinteren 2014 meddelte overfor de tillitsvalgte i Esso at det ikke var rettslig grunnlag for kravet. Da han mottok protokollen, besluttet han at saken ikke skulle undergis organisasjonsmessig behandling. Saken har etter dette ikke vært fulgt opp av SAFE eller NOG etter bestemmelsene i Hovedavtalen § 2-3. Partene er enige om at Hovedavtalen ikke gir en plikt til å ta rettstvister opp til organisasjonsmessige forhandlinger. Det består derfor ikke en aktuell rettstvist mellom partene.

- (37) Saksøkte har i tilsvaret erkjent at det ikke finnes et rettslig grunnlag for AFP-kravet som ble tvisteforhandlet mellom bedriften og SAFE-klubben. Dette er imidlertid ikke avgjørende. Som påpekt av saksøker, må vurderingen av om plassoppsigelsen hadde til formål å søke å løse en rettstvist, bygge på forholdene på det tidspunkt oppsigelsen ble gitt. Utgangspunktet er videre at plassoppsigelsen må ses i sammenheng med tariffkravene som ble fremsatt 6. mai 2014. Kravet om AFP for alle ansatte inngår da som en del av pensjonskravene som ble fremmet i tariffrevisjonen.
- (38) Saksøker har vist til uttalelser fra SAFE i ulike media som det anføres viser at kravet er en oppfølging av rettstvisten fra februar 2014. I en reportasje i Aftenbladet 13. juni 2014, er saken omtalt slik:

«Et sentralt krav for Safe har vært en «økonomisk likestilt ordning som om ESSO hadde kjøpt seg inn i AFP-ordningen» for 31 ansatte i Exxon Mobil som ikke har dette i dag.

... Det vi ønsker løst, er å sørge for at tariffavtalen sikrer at en likestilt økonomisk ordning som AFP-ordninger er på plass for alle, ikke bare i Exxon. Det kan være at dette gjelder for flere, sier Rysst.»

- (39) I en artikkel 14. mai 2014 som ble lagt ut på SAFEs hjemmeside, ble plassoppsigelsen omtalt slik:

«– Dette er et meget begrenset uttak i forhold til hvor mange medlemmer som er omfattet av dette oppgjøret, og dersom det skulle bli konflikt tar jeg for gitt at myndighetene ikke involverer seg, ser SAFE-leder Hilde-Marit Rysst.

At det er ExxonMobil som først vil bli rammet ved en eventuell konflikt er ikke tilfeldig.

– Under forhandlingene var pensjon generelt viktige krav for oss i tillegg til generell lønnsøkning. Det spesielle ved ExxonMobil er at selskapet nekter å innføre AFP for 31 av våre medlemmer. Vi har hatt møter med selskapet på flere nivåer i lang tid også foran tariffforhandlingene om dette, men ExxonMobil har vist en fullstendig manglende vilje til å rydde opp, understreker Rysst.»

- (40) Det er også vist til en e-post sendt 14. mai 2014 fra tillitsvalgt i SAFE-klubben i Esso, Bjørn Sætervik, til personalrådgiver (HR advisor) i Esso, Evy Iren Torgersen, hvor det uttales:

«AU i SiE har fått i mandat av forhandlingsutvalget i SAFE til å forsøke å komme til enighet med EM angående konflikten som har oppstått, hovedsakelig pga EM's avvisning av vårt krav om fulle AFP-rettigheter for våre medlemmer, på lik linje med det andre operatørselskap gir til sine eldre arbeidstagerer.

Forhandlingsutvalget i SAFE og styret i SiE ser at en løsning på dette problemet før en mekling, kan stoppe en stor konflikt, og dermed hindre store tap for vårt selskap. Da en slik avgjørelse sannsynligvis også vil medføre en godkjenning fra vår toppledelse, ønsker vi at hun deltar i denne diskusjonen.»

- (41) E-posten er sendt i kopi til leder i SAFE, Hilde-Marit Rysst.
- (42) Arbeidsretten bemerker at presentasjonen av saken og de ytringer som faller i media og annen korrespondanse, må forstås på bakgrunn av at de er gitt i en konfliktsituasjon. Omtalen vil ofte være utformet med sikte på å søke å påvirke motparten og markere tvisten overfor egne medlemmer og allmennheten. I en slik situasjon må det være rom for spissformuleringer og forenklinger av tema som behandles i oppgjøret, uten at det er bevis for at det bare er dette som er tema i tariffforhandlingene og grunnlag for plassoppsigelsen. Uttalelsene på nettsidene sannsynliggjør ikke at SAFE mener å forfølge den samme tvisten som ble behandlet mellom bedriften og klubben i februar 2014. Formuleringene som den lokale tillitsvalgte brukte i e-posten til Esso, trekker i motsatt retning, men kan ikke være avgjørende. Som Arbeidsretten skal komme tilbake til nedenfor, kan konkrete tvistesaker danne grunnlag for krav i en tariffrevisjon. I tillegg vil enkeltbedriftene spille en rolle under tariffrevisjonene gjennom deltakelse i forhandlingsutvalg mv. I en slik situasjon kan ikke plassoppsigelsen bli tariffstridig og ulovlig fordi klubblederen forfølger spørsmål overfor bedriften og ser det i sammenheng med tariffoppgjøret for øvrig. Utgangspunktet for tariffrevisjonen er fortsatt de krav som ble fremsatt 6. mai 2014.
- (43) Saksøker har anført at streikeuttaket viser at formålet er å øve press på Esso for å løse tvisten om AFP for 31 ansatte. Etter Arbeidsrettens vurdering kan streikeuttaket ikke forstås på denne måten. Den klare hovedregelen er at den som gir plassoppsigelse fritt kan vurdere hvor mange og hvilke medlemmer det skal gis plassoppsigelse for. Det samme gjelder for omfanget av plassfratredelse. Saksøkte har i dette tilfellet vist til at streikeuttaket er begrenset til Esso dels for å redusere risikoen for tvungen lønnsnemnd og dels fordi medlemmene oppfatter AFP-løsningen som urimelig og er motiverte for arbeidskamp. En slik vurdering står det en fagforening fritt til å gjøre uten at det har konsekvenser for lovligheten av plassoppsigelsen. Begrensningen av streikeuttaket til ansatte i Esso underbygger ikke at plassoppsigelsen gis for å løse en rettstvist.

- (44) Det er heller ikke andre holdepunkter for å hevde at det kravet som er fremmet i tariffrevisjonen er identisk med det som ble behandlet i februar 2014. Et særtrekk for tariffavtaleretten er at samme tema kan reises både som en rettstvist og en interesselvstvist. Om det er et rettskrav eller interessekrav vil bero på hvordan det formuleres. Utgangspunktet for tariffrevisjonen er at det er en vid ramme for forhandlingene om innholdet i den nye tariffavtalen. Det er heller ikke uvanlig at konkrete tvistesaker eller forholdene ved en enkelt bedrift er bakgrunnen for krav i et tariffoppgjør. Det at det er nær tematisk sammenheng mellom en tidligere rettstvist og et senere krav om tariffregulering, er da i seg selv ikke avgjørende.
- (45) Saksøker har også anført at det ikke er adgang til å «koble» tvister om enkeltarbeidstakere med tariffkrav. Etter Arbeidsrettens vurdering har dette ingen betydning for adgangen til plassoppsigelse i den foreliggende saken. Partene må som utgangspunkt selv velge hvilke spørsmål som skal tas opp i tariffforhandlingene. Hvorvidt det er rom for å trekke inn slike temaer i et tariffoppgjør, er ikke et rettslig spørsmål. Arbeidsretten bemerker for øvrig at forhandlingene om pensjonsspørsmål i dette tilfellet ikke gikk inn på detaljene om mulige løsninger eller reguleringer av dette. Det er derfor ingen holdepunkter for at det fra SAFEs side ble lagt opp til forhandling om regulering av lønns- og arbeidsvilkår for individuelle arbeidstakere, jf. også merknadene om nedenfor om dette. Det er da ikke sannsynliggjort at det er rettstvisten som er brakt inn i tariffoppgjøret, og at plassoppsigelsen er gitt for å søke å løse denne.
- (46) Saksøker gjør gjeldende at plassoppsigelse bare kan gis for krav som vil være tariffbestemmelser, det vil si krav som omfattes av definisjonen av tariffavtale i arbeidstvistloven § 1 bokstav e. Det er særlig anført at kravet om regulering av AFP ikke vil være en normativ, generell regulering av lønns- og arbeidsvilkår, men en konkret løsning for en begrenset gruppe arbeidstakere. Det er 31 arbeidstakere i Esso som ikke får AFP, og syv av de berørte arbeidstakerne er nå pensjonister. Etter NHOs vurdering vil en tilbakevirkende regulering, som også skal anvendes for arbeidstakere som er pensjonister, ikke være et tariffkrav. Dette kan ikke føre frem. Selv om forholdene i Esso var det konkrete eksempelet som skulle vise behovet for regulering, kan det ikke av dette utledes at kravet gjelder en regulering som faller utenfor definisjonen i arbeidstvistloven. Utgangspunktet for vurderingen er de tariffkrav som ble fremmet, inkludert generelle krav om pensjon, og de forholdsvis korte og lite detaljerte diskusjonene partene hadde om pensjonsspørsmålet i forhandlingene. Det er derfor ikke sannsynliggjort at hovedformålet

med plassoppsigelsene var å regulere rettsstillingen for konkrete, individualiserbare arbeidsforhold. Arbeidsretten bemerker også at det er uten betydning for vurderingen av plassoppsigelsens lovlighet i dette tilfellet om kravet kan tenkes å stride mot AFP-vedtektene; dette er et spørsmål som må følges opp i forhandlingene. Som Arbeidsretten har vært inne på foran, er plassoppsigelsen gitt på grunnlag av generelle krav som vil få sin utdyping i mekling og annen kontakt mellom partene, og hvor det fortsatt ikke er fremsatt forslag til utforming av bestemmelsen. De uavklarte detaljene i kravet gir ikke grunnlag for å erklære plassoppsigelsen tariffstridig og ulovlig.

- (47) På denne bakgrunn må YS frifinnes. YS må ut fra sakens tema tilkjennes sakskostnader etter arbeidstvistloven § 59 tredje ledd. Sakskostnader fastsettes i samsvar med den fremlagte kostnadsoppgaven til 44 000 kroner.
- (48) Dommen er enstemmig.

SLUTNING

1. Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund frifinnes.
2. I sakskostnader for Arbeidsretten betaler Næringslivets Hovedorganisasjon til Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund 44 000 – førtifiretusen – kroner innen 2 – to – uker fra forkynnelsen av denne dom.

Jakob Wahl (s.)

Tron Løkken Sundet (s.)

Eilert Stang Lund (s.)

Axel Thuve (s.)

Didrik Coucheron (s.)

Helge Bjørneby (s.)

John Giæver (s.)

Rett utskrift bekreftes: